

FE-102

February-2025

M.Com., Sem.-I**405 : Financial Management****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**1. નાણાંકીય સંચાલન એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. 14**અથવા**1. (A) નાણાં મેનેજરની ભૂમિકાઓ સમજાવો. 71. (B) નાણાં કાર્યનો રૂઢિગત અને આધુનિક અભિગમ સમજાવો. 72. નાણાંકીય જોખમ અને ધંધાકીય જોખમનો ખ્યાલ દર્શાવીને બંને પ્રકારના જોખમ ઉદ્ભવવાના કારણો સમજાવો. 14**અથવા**2. (A) કેન્સી લિમિટેડના ઈક્વિટી શેર હાલમાં શેરદીઠ ₹ 22.50 લેખે વેચાય છે. નાણાંકીય મેનેજરના મતે 12% લેખે સતત વૃદ્ધિ થશે અને વર્ષને અંતે ડિવિડંડ ₹ 2.50 છે. 7

(1) જો તમે ₹ 25માં આ સ્ટોક ખરીદો તો અપેક્ષિત વળતરનો દર શું હશે ?

(2) જો જરૂરી વળતરનો દર 18% હોય તો શું આ શેર ખરીદવા હિતાવહ છે ?

2. (B) તમે તમારા રોકાણ ₹ 3,00,000ના 40% કંપની Aમાં રોક્યા, જેનો અપેક્ષિત વળતરનો દર 15% છે, 30% કંપની Bમાં રોક્યા, જેનો અપેક્ષિત વળતરનો દર 10% છે અને બાકીના 30% તમે કંપની Cમાં રોક્યા, જેનો અપેક્ષિત વળતરનો દર 12% છે. તમારા પોર્ટફોલિયોનું વળતર અને અપેક્ષિત વળતરનો દર શોધો. 73. પ્રથા લિમિટેડ પાસે બે પ્રસ્તાવ છે. જેની વિગતો નીચે મુજબ છે : 14

(1) પ્રસ્તાવ A અને પ્રસ્તાવ B દરેકમાં પ્રારંભિક રોકાણ ₹ 8,00,000નું છે અને પાંચ વર્ષના આયુષ્યના અંતે ભંગાર કિંમત ₹ 80,000.

(2) અંદાજીત નફો (ધસારા અને કરવેરા પહેલાંનો) નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	પ્રોજેક્ટ - A ₹	પ્રોજેક્ટ - B ₹
1	2,00,000	4,00,000
2	3,20,000	3,60,000
3	4,00,000	2,80,000
4	4,80,000	2,00,000
5	5,60,000	1,60,000

- (3) કંપની ઘસારો સીધી લીટીની પદ્ધતિએ ગણે છે અને કરવેરાનો દર 50% છે.
 (4) જોખમનાં પરિબલોને ધ્યાનમાં લઈ પ્રોજેક્ટ-A માટે 15% મૂડી પડતરે અને પ્રોજેક્ટ-B માટે 10% મૂડી પડતરે મૂલ્યાંકન કરવાનું સંચાલકોએ નક્કી કરેલ છે.

બેમાંથી કયો પ્રોજેક્ટ સ્વીકરવો તે ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્યના આધારે જણાવો.

₹ 1નું પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટેનું વર્તમાન મૂલ્ય 10% અને 15% ના દરે નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	1	2	3	4	5
વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ @ 10%	0.909	0.826	0.751	0.683	0.620
વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ @ 15%	0.870	0.756	0.658	0.572	0.497

અથવા

3. (A) કાર્યશીલ મૂડી સંચાલનના સિદ્ધાંતો વર્ણવો. 7
 3. (B) ઈષ્ટ કાર્યશીલ મૂડી પર સંપૂર્ણ નોંધ લખો. 7
 4. મૂડી માળખું એટલે શું ? મૂડી માળખાના સંદર્ભમાં ચોખ્ખી આવકનો અભિગમ અને રૂઢિગત અભિગમની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

4. (A) નીચેની વિગતો 'નિકી' લિમિટેડને લગતી છે : 7
 ઈક્વિટી શેર મૂડી (દરેક શેર ₹ 10નો) ₹ 1,00,000
 10%નાં ડિબેન્ચર્સ (દરેક ₹ 100નો) ₹ 1,00,000
 વેચાણ ₹ 3,00,000
 ચલિત ખર્ચા ₹ 2,25,000
 સ્થિર ખર્ચા ₹ 25,000
 કરવેરા દર 40%
 આ વિગતોને આધારે કામગીરી લિવરેજની કક્ષા (DOL); નાણાંકીય લિવરેજની કક્ષા (DFL) અને સંયુક્ત લિવરેજની કક્ષા (DCL)ની ગણતરી કરો.
4. (B) શાહ કેમિકલ્સ લિમિટેડ સંબંધી નીચેની વિગતો પ્રાપ્ય છે : 7
 ઈક્વિટી શેરમૂડી (દરેક શેર ₹ 10નો) ₹ 10,00,000
 11% પ્રેક્ષરન્સ શેર (દરેક શેર ₹ 100નો) ₹ 2,00,000
 અનામત અને વધારો ₹ 18,00,000
 15%નાં ડિબેન્ચર્સ (દરેક ડિબેન્ચર ₹ 100નો) ₹ 20,00,000
 ઈક્વિટી શેર પરના પછીના વર્ષના અપેક્ષિત ડિવિડન્ડનો દર 20% છે. કંપનીની કમાણીનો વિકાસ દર 10% છે. ઈક્વિટી શેરનો સરેરાશ ચાલુ બજારભાવ ₹ 25 છે. રાખી મૂકેલ કમાણીની મૂડી પડતર ઈક્વિટી શેરની મૂડી પડતર કરતાં 3% ઓછી છે એમ ધારો. પ્રેક્ષરન્સ શેર અને ડિબેન્ચરનો ચાલુ બજારભાવ અનુક્રમે ₹ 60 અને ₹ 69 છે. કંપનીને 60% કરવેરા દર લાગુ પડે છે.
 નીચેના આધારે કંપનીની ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર શોધો :
 (1) ચોપડે મૂલ્ય ભાર
 (2) બજાર મૂલ્ય ભાર

5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે સાત)

14

- (1) નીચેનામાંથી કયું નાણાકીય સંચાલનનું પ્રાથમિક કાર્ય નથી ?
 - (a) નાણાકીય નિર્ણય
 - (b) માર્કેટિંગ નિર્ણય
 - (c) ડિવિડન્ડ નિર્ણય
 - (d) રોકાણનો નિર્ણય
- (2) શેરહોલ્ડરની સંપત્તિમાં વધારો શેના દ્વારા માપી શકાય છે ?
 - (a) કંપનીના દેવાના સ્તરમાં ઘટાડો
 - (b) કંપનીના શેરના ભાવમાં વધારો
 - (c) કંપનીની કુલ આવકમાં વધારો
 - (d) કર્મચારીના સંતોષમાં વધારો
- (3) સંપત્તિ મહત્તમ કરવાના ઉદ્દેશ્યને સામાન્ય રીતે આના દ્વારા માપવામાં આવે છે :
 - (a) રોકાણ પર વળતર (ROI)
 - (b) શેરની બજાર કિંમત
 - (c) શેર દીઠ કમાણી (EPS)
 - (d) કર પહેલાં નફો
- (4) કાર્યશીલ મૂડી સંચાલનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય શું છે ?
 - (a) મૂડીનો ખર્ચ ઓછો કરવો.
 - (b) નફો વધારવા માટે
 - (c) ટૂંકાગાળાની જવાબદારીઓ પૂરી કરવા માટે પૂરતા રોકડ પ્રવાહની ખાતરી કરવી.
 - (d) લાંબાગાળાના રોકાણમાં વધારો કરવો.
- (5) મૂડી બજેટિંગ શું છે ?
 - (a) કાર્યકારી મૂડીનું સંચાલન કરવાની પ્રક્રિયા
 - (b) ટૂંકાગાળાના રોકાણ પ્રોજેક્ટ્સનું મૂલ્યાંકન કરવા માટેની તકનીક
 - (c) લાંબાગાળાના રોકાણ અને ખર્ચના મૂલ્યાંકન માટે વપરાતી પ્રક્રિયા
 - (d) રોકડ આવક પ્રવાહ અને જાવક પ્રવાહનું સંચાલન કરવાની પદ્ધતિ
- (6) નીચેનામાંથી કઈ મૂડી બજેટિંગ તકનીક નથી ?
 - (a) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય (NPV)
 - (b) પરત આપ સમય
 - (c) ઇન્વેન્ટરી ટર્નઓવર રેશિયો
 - (d) આંતરિક વળતરનો દર (IRR)
- (7) ડિવિડન્ડ પોલિસી શું છે ?
 - (a) વધારાની મૂડી એકત્ર કરવા માટે વપરાતી વ્યૂહરચના
 - (b) કંપનીના શેરની કિંમત નક્કી કરવા માટેની પદ્ધતિ
 - (c) જાળવી રાખેલી કમાણીની ગણતરી કરવા માટેની તકનીક
 - (d) શેરધારકોને નફો વહેંચવા માટે કંપનીનો અભિગમ

- (8) નાણાંકીય જામીનગીરીમાં _____ હોય છે.
- (a) ઇક્વિટી શેર (b) ડિબેન્યર
(c) પ્રેફ. શેર (d) ઉપરોક્ત તમામ
- (9) CAPM મોડલ કોણે આપ્યું ?
- (a) વિલિયમ જેમ્સ (b) એમ.જે. ગોર્ડન
(c) હેલી અને શૈલ (d) વિલિયમ શાર્પ
- (10) ફુગાવો ત્યારે થાય છે જ્યારે _____.
- (a) ઉત્પાદન ખર્ચમાં વધારો (b) રાજકીય મુદ્દાઓ
(c) માંગણીઓ સંતોષાતી નથી (d) આમાંથી કોઈ નહીં
- (11) જાળવી રાખેલી કમાણી એ _____ વગરનું ફંડ છે.
- (a) ડિસ્કાઉન્ટ (b) ખર્ચ
(c) વ્યાજ (d) પ્રીમિયમ
- (12) કંપની એક્ટ મુજબ, ડિવિડન્ડ જાહેર કર્યા પછી _____ દિવસની અંદર ચૂકવવું જોઈએ.
- (a) 42 (b) 30
(c) 21 (d) 50
-

FE-102

February-2025

M.Com., Sem.-I**405 : Financial Management****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. What is financial management ? Explain its importance and scope. **14**

OR

1. (A) Explain the roles of Finance Manager. **7**
 1. (B) Explain traditional and modern approach to finance function. **7**

2. Explain the reasons why both types of risk arise by explaining the concept of financial risk and business risk. **14**

OR

2. (A) Equity shares of Kensi Limited are currently trading at ₹ 22.50 per share. According to the financial manager, there will be a continuous growth of 12% per share and the dividend at the end of the year is ₹ 2.50. **7**
 (1) What is the expected rate of return if you buy this stock for ₹ 25 ?
 (2) If the required rate of return is 18%, is it worth buying this stock ?
2. (B) You invest 40% of your investment of ₹ 3,00,000 in Company A, whose expected rate of return is 15%, 30% of your investment in company B, whose expected rate of return is 10% and the remaining 30% you invest in company C, whose expected rate of return is 12%. Find your portfolio's return and expected rate of return. **7**

3. Pratha Limited has two Proposals, the details of which are as follows : **14**

- (1) Proposal A and Proposal B each have an initial investment of ₹ 8,00,000 and a scrap value of ₹ 80,000 at the end of five years' life.
 (2) The estimated profit (before depreciation and tax) is as follows :

Year	Project – A ₹	Project – B ₹
1	2,00,000	4,00,000
2	3,20,000	3,60,000
3	4,00,000	2,80,000
4	4,80,000	2,00,000
5	5,60,000	1,60,000

- (3) The company calculates depreciation using the straight-line method and the tax rate is 50%.
- (4) Management has decided to assess 15% cost of capital for project-A and 10% cost of capital for project-B considering the risk factors.

State which of the two projects to accept on the basis of net present value.

The present value of ₹ 1 for the first five years at 10% and 15% discount rate is as follows :

Year	1	2	3	4	5
P.V. Factor @ 10%	0.909	0.826	0.751	0.683	0.620
P.V. Factor @ 15%	0.870	0.756	0.658	0.572	0.497

OR

3. (A) Describe the principles of working capital management. 7
3. (B) Write a full note on Optimum working capital. 7
4. What is capital structure ? Discuss the net income approach and traditional approach in the context of capital structure. 14

OR

4. (A) The following details are related to 'NIKI' Limited : 7
Equity share capital (of ₹ 10 each)	₹ 1,00,000
10% Debentures (of ₹ 100 each)	₹ 1,00,000
Sales	₹ 3,00,000
Variable expenses	₹ 2,25,000
Fixed expenses	₹ 25,000
Tax Rate	40%
- Based on these details, calculate the level of operating leverage (DOL); the level of financial leverage (DFL) and the level of combined leverage (DCL).
4. (B) The following details are available regarding Shah Chemicals Limited : 7
Equity share capital (of ₹ 10 each)	₹ 10,00,000
11% Preference Shares (of ₹ 100 each)	₹ 2,00,000
Reserve and Surplus	₹ 18,00,000
15% Debentures (of ₹ 100 each)	₹ 20,00,000
- The next year's expected dividend rate on equity shares is 20%. The growth rate is 10% of the company's earnings. The average current market price of an equity share is ₹ 25. Assume cost of capital of retained earnings is 3% less than cost of capital of equity shares. The current market price of preference shares and debentures is ₹ 60 and ₹ 69 respectively. A tax rate of 60% is applicable to the company.
- Find the Weighted average cost of capital of the company based on the following :
- (1) Book value
- (2) Market value

5. Choose the correct option : (Any seven)

- (1) Which of the following is not a primary function of financial management ?
 - (a) Financing decision
 - (b) Marketing decision
 - (c) Dividend decision
 - (d) Investment decision
- (2) An increase in shareholder wealth can be measured by :
 - (a) A reduction in the company's debt levels
 - (b) A rise in the company's stock price
 - (c) An increase in the company's total revenue
 - (d) An increase in employee satisfaction
- (3) The wealth maximization objective is typically measured by :
 - (a) Return on investment (ROI)
 - (b) Market price of shares
 - (c) Earnings per share (EPS)
 - (d) Profit before tax
- (4) What is the main objective of working capital management ?
 - (a) To minimize the cost of capital
 - (b) To maximize profits
 - (c) To ensure sufficient cash flow to meet short-term obligations
 - (d) To increase long-term investments
- (5) What is capital budgeting ?
 - (a) A process to manage working capital
 - (b) A technique for evaluating short-term investment projects
 - (c) A process used to evaluate long-term investments and expenditures
 - (d) A method for managing cash inflows and outflows
- (6) Which of the following is not a capital budgeting technique ?
 - (a) Net Present Value (NPV)
 - (b) Payback Period
 - (c) Inventory Turnover Ratio
 - (d) Internal Rate of Return (IRR)
- (7) What is dividend policy ?
 - (a) A strategy used to raise additional capital
 - (b) A method for setting the company's stock price
 - (c) A technique for calculating retained earnings
 - (d) A company's approach to distributing profits to shareholders
- (8) Financial securities contain _____.
 - (a) Equity share
 - (b) Debenture
 - (c) Pref. Share
 - (d) All of the above
- (9) Who gave the CAPM Model ?
 - (a) William James
 - (b) M.J. Gordon
 - (c) Haley and Shail
 - (d) William Sharpe

- (10) Inflation occurs when _____.
- (a) Cost of production rise (b) Political issues
(c) Demands are not satisfied (d) None of these
- (11) Retained Earnings is a fund without _____.
- (a) Discount (b) Cost
(c) Interest (d) Premium
- (12) According to Companies Act, the dividend should be paid within _____ days after declaring it.
- (a) 42 (b) 30
(c) 21 (d) 50
-